

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 16ης Ιουλίου 2020*

«Παράβαση κράτους μέλους – Άρθρο 258 ΣΛΕΕ – Πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας – Οδηγία (ΕΕ) 2015/849 – Παράλειψη μεταφοράς ή/και ανακοινώσεως των μέτρων μεταφοράς στην εσωτερική έννομη τάξη – Άρθρο 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ – Αίτημα περί επιβολής υποχρεώσεως καταβολής κατ' αποκοπήν ποσού»

Στην υπόθεση C-549/18,

με αντικείμενο προσφυγή δυνάμει του άρθρου 258 και του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ λόγω παραβάσεως, που ασκήθηκε στις 27 Αυγούστου 2018,

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους T. Scharf, L. Flynn και G. von Rintelen, καθώς και από τις L. Nicolae και L. Radu Bouyon,

προσφεύγουσα,

κατά

Ρουμανίας, εκπροσωπούμενης αρχικώς από τον C.-R. Cantăr, καθώς και από τις E. Gane, L. Lițu και R. I. Hațieganu, στη συνέχεια από τις τρεις τελευταίες,

καθής,

υποστηριζόμενης από:

το **Βασίλειο του Βελγίου**, εκπροσωπούμενο από την C. Rochet, καθώς και από τους P. Cottin και J.-C. Halleux,

τη **Δημοκρατία της Εσθονίας**, εκπροσωπούμενη από την N. Grünberg,

τη **Γαλλική Δημοκρατία**, εκπροσωπούμενη από την A.-L. Desjonquères, καθώς και από τους B. Fodda και J.-L. Carré,

τη **Δημοκρατία της Πολωνίας**, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna,

παρεμβαίνοντες,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ρουμανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους Κ. Lenaerts, Πρόεδρο, R. Silva de Lapuerta, Αντιπρόεδρο, A. Arabadjiev, A. Prechal, M. Βηλαρά, L. S. Rossi και I. Jarukaitis, προέδρους τμήματος, M. Ilešič, J. Malenovský, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, F. Biltgen (εισηγητή), A. Kumin, N. Jääskinen και N. Wahl, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: E. Tanchev

γραμματέας: M. Longar, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησεως της 10ης Δεκεμβρίου 2019,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 5ης Μαρτίου 2020,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με την προσφυγή της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

- να διαπιστώσει ότι η Ρουμανία, παραλείποντας να θεσπίσει το αργότερο έως τις 26 Ιουνίου 2017 τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθεί με την οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ 2015, L 141, σ. 73) ή, εν πάση περιπτώσει, παραλείποντας να ανακοινώσει τις διατάξεις αυτές στην Επιτροπή, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 67 της οδηγίας 2015/849·
- να επιβάλει στο κράτος μέλος αυτό, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, χρηματική ποινή 21 974,40 ευρώ ανά ημέρα καθυστέρησης από την ημερομηνία δημοσίευσής της παρούσας αποφάσεως, λόγω παραβάσεως της υποχρέωσης ανακοινώσεως των μέτρων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας αυτής·
- να επιβάλει στο εν λόγω κράτος μέλος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, υποχρέωση καταβολής ενός κατ' αποκοπήν ποσού, το οποίο προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό ημερήσιου ποσού 6 016,80 ευρώ επί τον αριθμό των ημερών οι οποίες μεσολάβησαν μεταξύ της επομένης της λήξεως της προθεσμίας που ορίζεται στην εν λόγω οδηγία για τη μεταφορά της στην εσωτερική έννομη τάξη και της ημερομηνίας τακτοποίησης της παραβάσεως από το ίδιο κράτος μέλος ή, ελλείψει τακτοποίησης, της ημερομηνίας δημοσίευσής της παρούσας αποφάσεως, υπό την προϋπόθεση ότι το ποσό αυτό θα υπερβαίνει το ελάχιστο κατ' αποκοπήν ποσό των 1 887 000 ευρώ, και
- να καταδικάσει τη Ρουμανία στα δικαστικά έξοδα.

Το νομικό πλαίσιο

- 2 Το άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2015/849 ορίζει τα εξής:

«1. Η παρούσα οδηγία αποσκοπεί στην πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ένωσης για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας απαγορεύονται.»

- 3 Το άρθρο 67 της οδηγίας αυτής προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία το αργότερο έως τις 26 Ιουνίου 2017. Ανακοινώνουν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω μέτρων.

Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα εν λόγω μέτρα, αυτά περιέχουν αναφορά στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την αναφορά αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος διατύπωσης αυτής της αναφοράς καθορίζεται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιωδών διατάξεων εσωτερικού δικαίου που θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.»

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία και η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

- 4 Η Επιτροπή, μη έχοντας λάβει από τη Ρουμανία καμία ενημέρωση σχετικά με τη θέσπιση και τη δημοσίευση των αναγκαίων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων για τη συμμόρφωσή της με την οδηγία 2015/849 κατά τη λήξη της προβλεπόμενης από το άρθρο 67 της οδηγίας αυτής προθεσμίας μεταφοράς, ήτοι στις 26 Ιουνίου 2017, απηύθυνε στο εν λόγω κράτος μέλος, στις 19 Ιουλίου 2017, προειδοποιητική επιστολή.
- 5 Από την απάντηση της Ρουμανίας με ημερομηνία 19 Σεπτεμβρίου 2017 προέκυψε ότι, κατά την ημερομηνία αυτή, τα μέτρα μεταφοράς της εν λόγω οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο βρίσκονταν απλώς υπό επεξεργασία. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή απηύθυνε, στις 8 Δεκεμβρίου 2017, αιτιολογημένη γνώμη στο εν λόγω κράτος μέλος, καλώντας το να λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις της οδηγίας 2015/849 εντός προθεσμίας δύο μηνών από την παραλαβή της αιτιολογημένης γνώμης.
- 6 Δεδομένου ότι οι αιτήσεις της Ρουμανίας για παράταση της προθεσμίας απαντήσεως στην αιτιολογημένη γνώμη της 8ης Δεκεμβρίου 2017 απορρίφθηκαν, αυτή απάντησε στην ως άνω γνώμη με έγγραφο της 8ης Φεβρουαρίου 2018, ενημερώνοντας την Επιτροπή ότι το σχέδιο νόμου που περιείχε τα μέτρα μεταφοράς της οδηγίας 2015/849 στο εσωτερικό δίκαιο θα ψηφιζόταν από τη Βουλή τον Μάιο του 2018.
- 7 Η Επιτροπή, εκτιμώντας ότι η Ρουμανία δεν είχε θεσπίσει τα εθνικά μέτρα για τη μεταφορά της εν λόγω οδηγίας ούτε είχε ανακοινώσει τα μέτρα αυτά, άσκησε την υπό κρίση προσφυγή, ζητώντας από το Δικαστήριο να διαπιστώσει την προσαπτόμενη παράβαση και να επιβάλει στο κράτος μέλος αυτό υποχρέωση καταβολής όχι μόνον κατ' αποκοπήν ποσού, αλλά και ημερήσιας χρηματικής ποινής.
- 8 Με έγγραφο της 28ης Αυγούστου 2019, η Επιτροπή ενημέρωσε το Δικαστήριο ότι παραιτείται εν μέρει από την προσφυγή της, υπό την έννοια ότι δεν ζητούσε πλέον την επιβολή ημερήσιας χρηματικής ποινής, δεδομένου ότι το αίτημα αυτό είχε καταστεί άνευ αντικειμένου κατόπιν της πλήρους

μεταφοράς της οδηγίας 2015/849 στο ρουμανικό δίκαιο, με ισχύ από 21 Ιουλίου 2019. Συγχρόνως, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι το κατ' αποκοπήν ποσό του οποίου την καταβολή ζητούσε εν προκειμένω ανερχόταν σε 4 536 667,20 ευρώ και κάλυπτε την περίοδο από τις 27 Ιουνίου 2017 έως τις 20 Ιουλίου 2019, ήτοι 754 ημέρες επί 6 016,80 ευρώ ανά ημέρα.

- 9 Με αποφάσεις του Προέδρου του Δικαστηρίου της 5ης, της 31ης και της 27ης Δεκεμβρίου 2018, επιτράπη στο Βασίλειο του Βελγίου, στη Δημοκρατία της Εσθονίας, στη Γαλλική Δημοκρατία, καθώς και στη Δημοκρατία της Πολωνίας, αντιστοίχως, να παρέμβουν υπέρ της Ρουμανίας.

Επί της προσφυγής

Επί της παραβάσεως που προβάλλεται βάσει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 10 Κατά την Επιτροπή, η Ρουμανία, παραλείποντας να θεσπίσει, το αργότερο έως τις 26 Ιουνίου 2017, όλες τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθεί με την οδηγία 2015/849 ή, εν πάση περιπτώσει, παραλείποντας να της ανακοινώσει τις διατάξεις αυτές, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 67 της εν λόγω οδηγίας.
- 11 Η Επιτροπή υπενθυμίζει, μεταξύ άλλων, ότι οι διατάξεις μιας οδηγίας πρέπει να τίθενται σε εφαρμογή κατά τρόπο αναμφισβήτητα δεσμευτικό, με την εξειδίκευση, την ακρίβεια και τη σαφήνεια που απαιτούνται, προκειμένου να πληρούνται η απαίτηση της ασφάλειας δικαίου, και ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν να επικαλούνται εσωτερικές καταστάσεις ή πρακτικές δυσχέρειες προκειμένου να δικαιολογήσουν την παράλειψη μεταφοράς μιας οδηγίας εντός της προθεσμίας που καθορίζεται από τον νομοθέτη της Ένωσης. Κατά συνέπεια, σε κάθε κράτος μέλος απόκειται να λάβει υπόψη τα απαραίτητα για τη θέσπιση της απαιτούμενης νομοθεσίας στάδια τα οποία προβλέπει η εσωτερική έννομη τάξη του, προκειμένου να διασφαλίσει ότι η μεταφορά της επίμαχης οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο θα μπορέσει να πραγματοποιηθεί εντός της οριζόμενης προθεσμίας.
- 12 Εν προκειμένω, η Επιτροπή επισημαίνει, καταρχάς, όσον αφορά τα εθνικά μέτρα που κοινοποιήθηκαν μετά την κατάθεση, τον Οκτώβριο του 2018, του δικογράφου της προσφυγής και τα οποία θα έπρεπε, κατά τη Ρουμανία, να θεωρηθούν ως μερική μεταφορά της οδηγίας 2015/849 στο εσωτερικό δίκαιο, ότι το εν λόγω κράτος μέλος δεν προσκόμισε κανέναν πίνακα αντιστοιχίας από τον οποίο να προκύπτει η καταλληλότητα των κοινοποιηθέντων μέτρων και να διευκρινίζεται η σχέση μεταξύ των διατάξεων της εν λόγω οδηγίας και των μέτρων αυτών. Τα κράτη μέλη, όμως, έχουν την υποχρέωση να διαβιβάζουν ένα τέτοιο επεξηγηματικό έγγραφο.
- 13 Εν συνεχεία, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, όταν μια οδηγία προβλέπει ρητώς, όπως συμβαίνει με το άρθρο 67 της οδηγίας 2015/849, ότι οι διατάξεις για τη μεταφορά της στο εσωτερικό δίκαιο πρέπει να περιέχουν αναφορά στην οδηγία ή να συνοδεύονται από τέτοια αναφορά κατά την επίσημη δημοσίευσή τους, είναι σε κάθε περίπτωση αναγκαία η έκδοση θετικής πράξεως για τη μεταφορά της εν λόγω οδηγίας στην εσωτερική έννομη τάξη (απόφαση της 11ης Ιουνίου 2015, Επιτροπή κατά Πολωνίας, C-29/14, EU:C:2015:379, σκέψη 49 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Εν προκειμένω, όμως, κανένα από τα 40 μέτρα που κοινοποίησε η Ρουμανία τον Οκτώβριο του 2018 δεν περιέχει αναφορά στην οδηγία 2015/849. Εξάλλου, 37 από τα μέτρα αυτά είχαν θεσπιστεί πριν ακόμη εκδοθεί η οδηγία αυτή.
- 14 Τέλος, δεν μπορεί να υποστηριχθεί, όπως υποστηρίζει η Ρουμανία, ότι η μεταφορά στην εσωτερική έννομη τάξη της οδηγίας 2005/60/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 2005, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της

τρομοκρατίας (ΕΕ 2005, L 309, σ. 15), και της οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής, της 1ης Αυγούστου 2006, για τη θέσπιση μέτρων εφαρμογής της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τον ορισμό του «πολιτικώς εκτεθειμένου προσώπου» και τα τεχνικά κριτήρια για την εφαρμογή της απλουστευμένης δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη καθώς και την εφαρμογή της εξαίρεσης σε περιπτώσεις άσκησης χρηματοπιστωτικής δραστηριότητας σε περιστασιακή ή πολύ περιορισμένη βάση (ΕΕ 2006, L 214, σ. 29), αρκούσε για να διασφαλιστεί η μεταφορά στην εσωτερική έννομη τάξη της οδηγίας 2015/849, δεδομένου ότι η τελευταία αυτή οδηγία εισάγει πολλά νέα στοιχεία τα οποία διαφέρουν ουσιωδώς από εκείνα τα οποία προβλέπουν οι δύο πρώτες οδηγίες. Δεδομένου ότι τα μέτρα που κοινοποίησε η Ρουμανία τον Οκτώβριο του 2018 συνιστούν μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο όχι της οδηγίας 2015/849, αλλά των οδηγιών 2005/60 και 2006/70, δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας. Ως εκ τούτου, τα επιχειρήματα της Ρουμανίας σχετικά με τη μερική μεταφορά της οδηγίας 2015/849 στο εσωτερικό δίκαιο είναι αβάσιμα.

- 15 Η Ρουμανία φρονεί ότι η προσφυγή της Επιτροπής πρέπει εν μέρει να απορριφθεί, επικαλούμενη τη μερική μεταφορά της οδηγίας 2015/849 στην εσωτερική έννομη τάξη, η οποία πραγματοποιήθηκε με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία πριν από τη λήξη της προθεσμίας του άρθρου 67 της οδηγίας αυτής. Το εν λόγω κράτος μέλος υπογραμμίζει ότι, από την έναρξη της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας, κατέβαλε εντατικές προσπάθειες προκειμένου να επιτύχει τη διευθέτηση της υπό κρίση υποθέσεως και συμμετείχε ενεργά σε διάλογο με την Επιτροπή σχετικά με τη θέσπιση των αναγκαίων μέτρων για τη διασφάλιση της πλήρους μεταφοράς της οδηγίας 2015/849, τα οποία τελικά τέθηκαν σε ισχύ στις 21 Ιουλίου 2019.
- 16 Η Ρουμανία διευκρινίζει ότι, στο πλαίσιο της συνεργασίας της με την Επιτροπή, κοινοποίησε στο θεσμικό αυτό όργανο, τον Οκτώβριο του 2018, 40 εθνικά μέτρα ως μέτρα μεταφοράς της οδηγίας 2015/849, τα οποία υφίσταντο ήδη στην εθνική έννομη τάξη. Δεδομένου ότι τα 40 αυτά μέτρα εξασφάλισαν την πλήρη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο των οδηγιών 2005/60 και 2006/70, οι οποίες, σε μεγάλο βαθμό, ενσωματώθηκαν στην οδηγία 2015/849 που τις κατήργησε, έπρεπε να θεωρηθούν ως μερική μεταφορά της τελευταίας αυτής οδηγίας. Στο Δικαστήριο απόκειται να λάβει υπόψη τα στοιχεία αυτά, καθώς και τις ιδιαιτερότητες της υπό κρίση υποθέσεως και τη συμπεριφορά της Ρουμανίας.
- 17 Το γεγονός ότι τα επίμαχα 40 μέτρα κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή το πρώτον μετά την άσκηση της προσφυγής και όχι κατά τη διάρκεια της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας ουδόλως επηρεάζει το γεγονός ότι το εν λόγω θεσμικό όργανο είχε λάβει γνώση της υπάρξεως των μέτρων αυτών πριν ακόμη αρχίσει να τρέχει η προθεσμία μεταφοράς που προβλέπει το άρθρο 67 της οδηγίας 2015/849, δεδομένου ότι τα εν λόγω μέτρα είχαν κοινοποιηθεί ως πράξεις μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο των οδηγιών 2005/60 και 2006/70. Εξάλλου, ο συνημμένος στο υπόμνημα αντικρούσεως πίνακας αντιστοιχίας αναφέρει με σαφήνεια και ακρίβεια τις διατάξεις της οδηγίας 2015/849 οι οποίες θεωρείται ότι μεταφέρθηκαν στο εσωτερικό δίκαιο, καθώς και τις αντίστοιχες διατάξεις της ισχύουσας εθνικής νομοθεσίας. Το γεγονός ότι τα ίδια αυτά μέτρα δεν περιέχουν αναφορά στην ως άνω οδηγία δεν αποκλείει τα εν λόγω μέτρα να αποτελούν μέτρα μεταφοράς, διότι καθιστούν δυνατή την επίτευξη των σκοπών που επιδιώκει η εν λόγω οδηγία.
- 18 Δεδομένου ότι αντικείμενο της υπό κρίση προσφυγής είναι η παντελής παράλειψη μεταφοράς της οδηγίας 2015/849 στο ρουμανικό δίκαιο, το επιχείρημα της Επιτροπής ότι τα μέτρα που παρατίθενται στον πίνακα αντιστοιχίας δεν είναι δυνατό, λαμβανομένων υπόψη των τροποποιήσεων που επέφερε η οδηγία 2015/849, να συνιστούν μεταφορά της στο εσωτερικό δίκαιο, θα έπρεπε να αποτελέσει αντικείμενο άλλης προσφυγής.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 19 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η ύπαρξη παραβάσεως πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση με την κατάσταση του κράτους μέλους, όπως αυτή εμφανίζεται κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, οι δε επελθούσες στη συνέχεια μεταβολές δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη από το Δικαστήριο αποφάσεις της 30ής Ιανουαρίου 2002, Επιτροπή κατά Ελλάδας, C-103/00, EU:C:2002:60, σκέψη 23, της 18ης Οκτωβρίου 2018, Επιτροπή κατά Ρουμανίας, C-301/17, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2018:846, σκέψη 42, και της 8ης Ιουλίου 2019, Επιτροπή κατά Βελγίου (Άρθρο 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ – Υψίρρυθμα δίκτυα), C-543/17, EU:C:2019:573, σκέψη 23].
- 20 Εξάλλου, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως κρίνει ότι, αν μια οδηγία προβλέπει ρητώς την υποχρέωση των κρατών μελών να διασφαλίσουν ότι οι αναγκαίες για την εφαρμογή της διατάξεις περιέχουν αναφορά στην οδηγία αυτή ή ότι συνοδεύονται από μια τέτοια αναφορά κατά την επίσημη δημοσίευσή τους, είναι σε κάθε περίπτωση αναγκαίο τα κράτη μέλη να θεσπίσουν θετική πράξη μεταφοράς της επίμαχης οδηγίας (πρβλ. αποφάσεις της 27ης Νοεμβρίου 1997, Επιτροπή κατά Γερμανίας, C-137/96, EU:C:1997:566, σκέψη 8, της 18ης Δεκεμβρίου 1997, Επιτροπή κατά Ισπανίας, C-360/95, EU:C:1997:624, σκέψη 13, και της 11ης Ιουνίου 2015, Επιτροπή κατά Πολωνίας, C-29/14, EU:C:2015:379, σκέψη 49).
- 21 Εν προκειμένω, η Επιτροπή διαβίβασε την αιτιολογημένη γνώμη της στη Ρουμανία στις 8 Δεκεμβρίου 2017, ούτως ώστε η προθεσμία των δύο μηνών που τασσόταν με αυτή έληγε στις 8 Φεβρουαρίου 2018. Επομένως, η ύπαρξη ή όχι της προβαλλόμενης παραβάσεως πρέπει να εκτιμηθεί βάσει της εθνικής νομοθεσίας που ίσχυε κατά την ημερομηνία αυτή [βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 8ης Ιουλίου 2019, Επιτροπή κατά Βελγίου (Άρθρο 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ – Υψίρρυθμα δίκτυα), C-543/17, EU:C:2019:573, σκέψη 24 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 22 Συναφώς, αφενός, δεν αμφισβητείται ότι τα 40 εθνικά μέτρα, τα οποία η Ρουμανία ισχυρίζεται ότι διασφαλίζουν τη μερική μεταφορά της οδηγίας 2015/849, κοινοποιήθηκαν ως μέτρα μεταφοράς στην εσωτερική έννομη τάξη της οδηγίας αυτής μετά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη της 8ης Δεκεμβρίου 2017 προθεσμίας, ήτοι κατά τη διάρκεια του μηνός Οκτωβρίου 2018.
- 23 Αφετέρου και εν πάση περιπτώσει, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 35 των προτάσεων του, δεν αμφισβητείται ότι, αντιθέτως προς ό,τι ορίζει το άρθρο 67 της οδηγίας 2015/849, τα εν λόγω 40 μέτρα δεν περιέχουν καμία αναφορά στην οδηγία αυτή.
- 24 Επομένως, τα επίμαχα μέτρα δεν μπορούν να θεωρηθούν ως θετική πράξη μεταφοράς κατά την έννοια της νομολογίας που παρατίθεται στη σκέψη 20 της παρούσας απόφασεως.
- 25 Κατά συνέπεια, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι, κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη της 8ης Δεκεμβρίου 2017 προθεσμίας, η Ρουμανία ούτε είχε θεσπίσει τα αναγκαία μέτρα για τη μεταφορά της οδηγίας 2015/849 στην εσωτερική έννομη τάξη ούτε είχε, ως εκ τούτου, ανακοινώσει τα μέτρα αυτά στην Επιτροπή.
- 26 Επομένως, διαπιστώνεται ότι η Ρουμανία, παραλείποντας να θεσπίσει, κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη της 8ης Δεκεμβρίου 2017 προθεσμίας, τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθεί με την οδηγία 2015/849 και, ως εκ τούτου, παραλείποντας να ανακοινώσει τις διατάξεις αυτές στην Επιτροπή, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 67 της εν λόγω οδηγίας.

Επί της παραβάσεως που προβάλλεται βάσει του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ

Επί της εφαρμογής του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 27 Κατά την Επιτροπή, το άρθρο 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ προστέθηκε με τη Συνθήκη της Λισσαβώνας με σκοπό την ενίσχυση του μηχανισμού κυρώσεων που είχε προηγουμένως θεσπιστεί με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ. Λαμβανομένου υπόψη του καινοτόμου χαρακτήρα της διατάξεως αυτής και της ανάγκης να διαφυλαχθεί η διαφάνεια και η ασφάλεια δικαίου, το εν λόγω θεσμικό όργανο εξέδωσε την ανακοίνωση με τίτλο «Εφαρμογή του άρθρου 260, παράγραφος 3, της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (ΕΕ 2011, C 12, σ. 1, στο εξής: ανακοίνωση του 2011).
- 28 Η διάταξη αυτή έχει ως σκοπό να παροτρύνει ακόμη περισσότερο τα κράτη μέλη να μεταφέρουν στο εθνικό δίκαιο τις οδηγίες εντός των προθεσμιών που καθορίζει ο νομοθέτης της Ένωσης και να διασφαλίζουν την εφαρμογή της νομοθεσίας της Ένωσης.
- 29 Η Επιτροπή θεωρεί ότι το άρθρο 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ έχει εφαρμογή τόσο σε περίπτωση παντελούς παραλείψεως ανακοινώσεως των μέτρων μεταφοράς μιας οδηγίας όσο και σε περίπτωση μερικής ανακοινώσεως των μέτρων αυτών.
- 30 Εξάλλου, το εν λόγω θεσμικό όργανο εκτιμά ότι, καθόσον το άρθρο 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ αναφέρεται στην εκ μέρους κράτους μέλους παράβαση της υποχρεώσεώς του να ανακοινώσει τα «μέτρα μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο μιας οδηγίας», η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται μόνο σε περίπτωση παραλείψεως κοινοποιήσεως των εθνικών μέτρων μεταφοράς μιας οδηγίας, αλλά και σε περίπτωση που ένα κράτος μέλος δεν έχει θεσπίσει τέτοια μέτρα. Μια αμιγώς τυπολατρική ερμηνεία της διατάξεως αυτής, κατά την οποία η εν λόγω διάταξη σκοπεί αποκλειστικώς στη διασφάλιση της πραγματικής γνωστοποίησης εθνικών μέτρων, δεν θα εξασφάλιζε την προσήκουσα μεταφορά του συνόλου των διατάξεων της επίμαχης οδηγίας και θα καθιστούσε άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας την υποχρέωση μεταφοράς των οδηγιών στο εθνικό δίκαιο.
- 31 Εν προκειμένω, πρόκειται ακριβώς για την επιβολή κυρώσεων λόγω της παραλείψεως θεσπίσεως και δημοσιεύσεως καθώς και, ως εκ τούτου, λόγω της μη ανακοινώσεως στην Επιτροπή, από τη Ρουμανία, όλων των αναγκαίων νομικών διατάξεων για τη μεταφορά της οδηγίας 2015/849 στο εθνικό δίκαιο.
- 32 Απαντώντας στα επιχειρήματα που προέβαλε η Ρουμανία προς αμφισβήτηση της δυνατότητας εφαρμογής του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ στην υπό κρίση υπόθεση, η Επιτροπή υποστηρίζει, μεταξύ άλλων, ότι η απόφασή της να ζητεί συστηματικά την επιβολή χρηματικής κυρώσεως κατ' εφαρμογήν της διατάξεως αυτής δεν μπορεί να νοηθεί ως παράλειψή της να ασκήσει την εξουσία εκτιμήσεως που διαθέτει. Συγκεκριμένα, με το σημείο 16 της ανακοινώσεως του 2011, η Επιτροπή έλαβε ρητώς υπόψη το γεγονός ότι η ως άνω διάταξη της παρέχει ευρεία διακριτική ευχέρεια, ανάλογη προς τη διακριτική ευχέρεια κινήσεως ή μη διαδικασίας λόγω παραβάσεως κατ' εφαρμογήν του άρθρου 258 ΣΛΕΕ. Επομένως, η πολιτικού χαρακτήρα απόφαση περί χρησιμοποίησης, άνευ ετέρου, του μηχανισμού που προβλέπει το άρθρο 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ σε όλες τις υποθέσεις που αφορούν τις παραβάσεις στις οποίες αναφέρεται η εν λόγω διάταξη ελήφθη στο πλαίσιο της ασκήσεως της διακριτικής της ευχέρειας. Μολονότι η Επιτροπή δεν αποκλείει το ενδεχόμενο να ανακλύσουν ειδικές περιπτώσεις στις οποίες να θεωρήσει μη πρόσφορο το αίτημα επιβολής κυρώσεων δυνάμει της εν λόγω διατάξεως, διευκρινίζει ότι αυτό δεν συμβαίνει εν προκειμένω.
- 33 Όσον αφορά το επιχείρημα της Ρουμανίας ότι η πλειονότητα των κρατών μελών δεν είχαν τηρήσει την προθεσμία μεταφοράς της οδηγίας 2015/849 στο εσωτερικό δίκαιο, η Επιτροπή παραδέχεται ότι, κατά την ημερομηνία λήξεως της προθεσμίας μεταφοράς της οδηγίας αυτής, ήτοι στις 26 Ιουνίου 2017, μόνον οκτώ κράτη μέλη τής είχαν ανακοινώσει μέτρα για την πλήρη μεταφορά της οδηγίας αυτής

στο εσωτερικό δίκαιο. Εντούτοις, κατά την ημερομηνία ασκήσεως της υπό κρίση προσφυγής, ήτοι στις 27 Αυγούστου 2018, η Ρουμανία ήταν το μόνο κράτος μέλος που δεν είχε ανακοινώσει κανένα μέτρο μεταφοράς της εν λόγω οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο.

- 34 Η Ρουμανία ζητεί την απόρριψη της προσφυγής της Επιτροπής, καθόσον με αυτή ζητείται η επιβολή χρηματικών κυρώσεων σε βάρος της δυνάμει του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, υποστηρίζοντας ότι, εφόσον το ρουμανικό δίκαιο διασφάλιζε, κατά τον χρόνο ασκήσεως της υπό κρίση προσφυγής, μερική μεταφορά της οδηγίας 2015/849 στο εσωτερικό δίκαιο, τούτο έχει ως συνέπεια, κατά κύριο λόγο, τη μη εφαρμογή του συστήματος κυρώσεων που προβλέπει η ως άνω διάταξη. Επικουρικώς, το εν λόγω κράτος μέλος επικαλείται την ανάγκη να προσαρμοστούν προς τη συγκεκριμένη περίπτωση οι χρηματικές κυρώσεις που προτείνει η Επιτροπή.
- 35 Μολονότι η Ρουμανία δεν αμφισβητεί το νομότυπο της διαδικασίας προσφυγής λόγω παραβάσεως που κίνησε η Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ ούτε τη συνέχιση της διαδικασίας αυτής ενώπιον του Δικαστηρίου, εντούτοις, εκτιμά ότι, εν προκειμένω, το άρθρο 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ δεν έχει εφαρμογή, δεδομένου ότι η διάταξη αυτή, η οποία σκοπεί στην ταχεία εφαρμογή καθεστώτος κυρώσεων σε σχέση με προσφυγή λόγω παραβάσεως στηριζόμενη στο άρθρο 258 ΣΛΕΕ, πρέπει να ερμηνεύεται στενά. Συγκεκριμένα, σκοπός της εν λόγω διατάξεως είναι η επιβολή, σε ένα πιο πρώιμο στάδιο, κυρώσεων για την πρόδηλη παράβαση μιας υποχρεώσεως της οποίας ο τρόπος εκτελέσεως είναι αναμφισβήτητος, ήτοι της ανακοινώσεως των μέτρων μεταφοράς των οδηγιών στο εσωτερικό δίκαιο. Επομένως, το άρθρο 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ αφορά προφανείς παραβάσεις ως προς τις οποίες η προηγούμενη έκδοση αποφάσεως του Δικαστηρίου με την οποία διαπιστώνεται η παράβαση συνιστά τυπική απλώς ενέργεια. Η εφαρμογή της διατάξεως αυτής πρέπει να περιορίζεται στις περιπτώσεις που περιγράφονται εξαντλητικώς στο γράμμα της, ήτοι στην παράβαση εκ μέρους κράτους μέλους της «υποχρ[εώσεως] του να ανακοινώσει τα μέτρα μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο μιας οδηγίας».
- 36 Κατά τη Ρουμανία, στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, ο διενεργούμενος από την Επιτροπή έλεγχος δεν πρέπει να περιορίζεται στην απλή τυπική διαπίστωση της υπάρξεως ανακοινώσεως των εθνικών μέτρων μεταφοράς της επίμαχης οδηγίας. Είναι προφανές ότι η Επιτροπή οφείλει να προβαίνει σε συνολική ανάλυση των εθνικών μέτρων που ανακοινώθηκαν και να ελέγχει αν τα μέτρα αυτά σχετίζονται με τον τομέα που διέπεται από την εν λόγω οδηγία, την προθεσμία εντός της οποίας τίθενται σε ισχύ ή αν εφαρμόζονται σε ολόκληρο το έδαφος του οικείου κράτους μέλους. Εντούτοις, όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν μέτρα μεταφοράς ή, όπως εν προκειμένω, αποδεικνύουν ότι τέτοια μέτρα υφίστανται έστω μερικώς, για την απόδειξη της παραβάσεως απαιτείται, κατά κανόνα, η διεξαγωγή κατ' αντιμωλίαν συζητήσεως μεταξύ της Επιτροπής και του οικείου κράτους μέλους, η οποία δεν μπορεί να θεωρηθεί τυπική ενέργεια.
- 37 Η Ρουμανία υποστηρίζει ότι η ερμηνεία αυτή του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ είναι σύμφωνη με τις προπαρασκευαστικές εργασίες που οδήγησαν στη θέσπιση της εν λόγω διατάξεως και απορρέει εξάλλου από τη γραμματική ερμηνεία της. Επιπλέον, είναι η μόνη που καθιστά δυνατή τη διασφάλιση της τηρήσεως τόσο της αρχής της ασφάλειας δικαίου όσο και της αρχής της αναλογικότητας, καθόσον καθιερώνει σαφή διάκριση μεταξύ, αφενός, των περιπτώσεων παντελούς ελλείψεως μέτρων μεταφοράς και κοινοποιήσεως αυτών και, αφετέρου, των περιπτώσεων στις οποίες τα μέτρα μεταφοράς και η κοινοποίησή τους έχουν μόνο μερικό χαρακτήρα.
- 38 Όσον αφορά τη ζητούμενη χρηματική κύρωση, η Ρουμανία επισημαίνει, αφενός, ότι η Επιτροπή δεν αιτιολόγησε την απόφασή της να ζητήσει την επιβολή τέτοιας κυρώσεως εν προκειμένω. Συγκεκριμένα, η πρακτική της Επιτροπής, η οποία συνίσταται στο να ζητεί αυτομάτως την επιβολή χρηματικών κυρώσεων βάσει του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ στο πλαίσιο προσφυγών για τη διαπίστωση παραβάσεως της υποχρεώσεως ανακοινώσεως των μέτρων μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο μιας οδηγίας, είναι εσφαλμένη και αντιβαίνει στους επιδιωκόμενους από την εν λόγω διάταξη σκοπούς. Συγκεκριμένα, από το ίδιο το γράμμα της διατάξεως αυτής προκύπτει ότι η Επιτροπή «μπορεί, εάν το κρίνει πρόσφορο, να υποδείξει το ύψος του κατ' αποκοπήν ποσού ή της χρηματικής

ποινής» που οφείλει να καταβάλει το εν λόγω κράτος μέλος, πράγμα που σημαίνει ότι η επιβολή χρηματικών κυρώσεων αποτελεί μια επιλογή που παρέχεται στην Επιτροπή, η οποία οφείλει να εξετάζει κάθε περίπτωση χωριστά. Ως εκ τούτου, στο εν λόγω θεσμικό όργανο απόκειται να αναλύσει όλες τις πραγματικές και νομικές περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως καθώς και να αιτιολογήσει, υπό το πρίσμα των περιστάσεων αυτών, την απόφασή του να ζητήσει από το Δικαστήριο την επιβολή χρηματικών κυρώσεων. Η τήρηση της υποχρεώσεως αυτής καθίσταται ακόμη πιο σημαντική καθόσον από το άρθρο 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ προκύπτει ότι το Δικαστήριο μπορεί να επιβάλει κύρωση μόνον εντός των ορίων του ποσού που υποδεικνύει η Επιτροπή, ούτως ώστε, ελλείψει προτάσεως της Επιτροπής σχετικά με το ποσό αυτό, το Δικαστήριο δεν μπορεί να επιβάλει χρηματική κύρωση. Υπό το πρίσμα των προεκτεθέντων και λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των πραγματικών και νομικών περιστάσεων της υπό κρίση υποθέσεως καθώς και του γεγονότος ότι η Επιτροπή δεν αιτιολόγησε την απόφασή της να ζητήσει την επιβολή χρηματικών κυρώσεων, η Ρουμανία υποστηρίζει ότι η επιβολή τέτοιων κυρώσεων δεν είναι δυνατή εν προκειμένω.

39 Το εν λόγω κράτος μέλος υποστηρίζει, αφετέρου, ότι η επιβολή υποχρεώσεως καταβολής κατ' αποκοπήν ποσού συνιστά εξαίρεση, η οποία εφαρμόζεται μόνον όταν από τα χαρακτηριστικά της επίμαχης παραβάσεως, από τη συμπεριφορά του οικείου κράτους μέλους και από την εκτίμηση του βαθμού προσβολής των δημοσίων και ιδιωτικών συμφερόντων προκύπτει ότι η επιβολή χρηματικής ποινής δεν αρκεί υπό το πρίσμα του σκοπού που συνίσταται στο να παύσει η παράβαση αυτή το συντομότερο δυνατόν και να διασφαλιστεί ότι το εν λόγω κράτος μέλος δεν θα συνεχίσει τη συμπεριφορά αυτή. Εξάλλου, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, λαμβανομένων υπόψη τόσο του γράμματος του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ όσο και του σκοπού του, η επιβολή κατ' αποκοπήν ποσού δεν πρέπει να έχει τον αυτόματο χαρακτήρα που προτείνει η Επιτροπή. Εν προκειμένω, καταρχάς, η Επιτροπή παραδέχθηκε ότι η Ρουμανία έλαβε, κατά τη διάρκεια της ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασίας, όλα τα αναγκαία μέτρα για την πλήρη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο της οδηγίας 2015/849. Εν συνεχεία, ακόμη και πριν τεθεί σε ισχύ, στις 21 Ιουλίου 2019, ο *Legea nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative* (νόμος 129/2019 για την πρόληψη της νομιμοποιήσεως εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδοτήσεως της τρομοκρατίας, καθώς και για την καταπολέμηση των δραστηριοτήτων αυτών, και για την τροποποίηση και συμπλήρωση ορισμένων νομοθετικών πράξεων), της 11ης Ιουλίου 2019 (*Monitorul Oficial al României*, τμήμα I, αριθ. 589 της 18ης Ιουλίου 2019), οι διατάξεις της οδηγίας 2015/849 σχετικά με τις συνέπειες επί των ιδιωτικών και δημόσιων φορέων είχαν ήδη μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο με τις ισχύουσες εθνικές κανονιστικές πράξεις. Επιπλέον, για ορισμένες από τις υποχρεώσεις που προβλέπει η οδηγία αυτή, η προθεσμία μεταφοράς δεν έχει ακόμη λήξει. Τέλος, μεταξύ των κρατών μελών, η Ρουμανία κατατάσσεται στον μέσο όρο όσον αφορά τον αριθμό προσφυγών για τη διαπίστωση παραβάσεως της υποχρεώσεως ανακοινώσεως των μέτρων μεταφοράς των οδηγιών και ουδέποτε μέχρι σήμερα καταδικάστηκε από το Δικαστήριο για παράβαση της υποχρεώσεως εμπρόθεσμης μεταφοράς μιας οδηγίας. Επιπλέον, η μέση διάρκεια των προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασιών στις οποίες εμπλέκεται η Ρουμανία είναι η συντομότερη από εκείνη όλων των κρατών μελών και, εν προκειμένω, μεταξύ της ενάρξεως της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας και της ασκήσεως προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου μεσολάβησε λιγότερο από ένα έτος. Επομένως, το αίτημα της Επιτροπής περί επιβολής υποχρεώσεως καταβολής κατ' αποκοπήν ποσού είναι όχι μόνον αδικαιολόγητο, αλλά και δυσανάλογο σε σχέση με τα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υποθέσεως και τον πρωταρχικό σκοπό που επιδιώκουν αυτού του είδους οι χρηματικές κυρώσεις.

40 Το Βασίλειο του Βελγίου, η Δημοκρατία της Εσθονίας και η Γαλλική Δημοκρατία υποστηρίζουν, κατ' ουσίαν, ότι το άρθρο 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ έχει εφαρμογή μόνον όταν ένα κράτος μέλος έχει παραμείνει εντελώς αδρανές όσον αφορά τη μεταφορά μιας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο και, επομένως, έχει παραλείψει, εντός της ταχθείσας προθεσμίας, να θεσπίσει μέτρα για τη μεταφορά της οδηγίας αυτής και να τα ανακοινώσει στην Επιτροπή. Σε καμία περίπτωση, το πεδίο εφαρμογής της διατάξεως

αυτής δεν καλύπτει την περίπτωση κατά την οποία ένα κράτος μέλος έχει ανακοινώσει στην Επιτροπή μέτρα μεταφοράς, αλλά η τελευταία του προσάπτει εσφαλμένη μεταφορά ή μερική μεταφορά της εν λόγω οδηγίας.

- 41 Τα ως άνω κράτη μέλη προβάλλουν συναφώς, μεταξύ άλλων, ότι η προτεινόμενη από αυτά ερμηνεία του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ απορρέει από το γράμμα, το ιστορικό θεσπίσεως και τον σκοπό της εν λόγω διατάξεως, δεδομένου ότι αυτή θεωρείται ότι έχει εφαρμογή μόνο στις πλέον σοβαρές και πρόδηλες περιπτώσεις παραβάσεως της υποχρέωσης θεσπίσεως μέτρων μεταφοράς μιας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο και ανακοινώσεως των μέτρων αυτών. Επιπλέον, η ερμηνεία αυτή επιρρωννύεται από την εσωτερική οικονομία του άρθρου 260 ΣΛΕΕ και είναι η μόνη που δεν θέτει σε εξαιρετικά δυσχερή θέση τα κράτη μέλη, δεδομένου ότι, αν ακολουθηθεί η προσέγγιση που προτείνει η Επιτροπή, τα κράτη μέλη δεν θα μπορούν ποτέ να είναι βέβαια ότι το θεσμικό αυτό όργανο δεν εξετάζει το ενδεχόμενο να τους επιβάλει χρηματική κύρωση.
- 42 Επιπροσθέτως, η κατά τα ανωτέρω υποστηριζόμενη ερμηνεία διασφαλίζει την πλήρη τήρηση του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 258 ΣΛΕΕ και είναι η μόνη συμβατή με τις αρχές της ασφάλειας δικαίου και της αναλογικότητας. Συγκεκριμένα, έχει ως συνέπεια ότι, στην περίπτωση κατά την οποία κράτος μέλος, κατά τη διάρκεια της ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασίας, μετέφερε μια οδηγία και ανακοίνωσε στην Επιτροπή το σύνολο των μέτρων μεταφοράς της, το θεσμικό αυτό όργανο θα πρέπει να παραιτηθεί από το αίτημα επιβολής στο εν λόγω κράτος μέλος υποχρέωσης καταβολής χρηματικής ποινής ή κατ' αποκοπήν ποσού. Επιπλέον, με την ερμηνεία αυτή είναι αμελητέος ο κίνδυνος να επιχειρήσουν τα κράτη μέλη να αποφύγουν την εφαρμογή του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ προβαίνοντας στην ανακοίνωση μέτρων μεταφοράς της οικείας οδηγίας τα οποία δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα.
- 43 Επιπλέον, όλα τα παρεμβαίνοντα κράτη μέλη που αναφέρονται στη σκέψη 40 της παρούσας αποφάσεως καθώς και η Δημοκρατία της Πολωνίας φρονούν ότι, εν προκειμένω, το άρθρο 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής, δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν αιτιολόγησε κατά τρόπο εμπεριστατωμένο την απόφασή της να ζητήσει την επιβολή χρηματικών κυρώσεων. Συγκεκριμένα, μια τέτοια απόφαση πρέπει να δικαιολογείται ειδικώς σε σχέση με τις ιδιαίτερες περιστάσεις κάθε υποθέσεως, δεδομένου ότι η επιβολή της υποχρέωσης καταβολής κατ' αποκοπήν ποσού δεν μπορεί, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, να έχει αυτόματο χαρακτήρα. Η Επιτροπή παραβαίνει τη διάταξη του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, εάν περιορίζεται στο να προσφεύγει, άνευ ετέρου, στη χρήση του μηχανισμού που η διάταξη αυτή προβλέπει. Επιπλέον, η εκ μέρους της Επιτροπής εμπεριστατωμένη ανάλυση των στοιχείων κάθε περιπτώσεως είναι επιβεβλημένη, δεδομένου ότι τα στοιχεία αυτά είναι αναγκαία για τον προσδιορισμό της φύσεως της χρηματικής κυρώσεως η οποία πρέπει να επιβληθεί, προκειμένου το οικείο κράτος μέλος να αναγκαστεί να θέσει τέρμα στην επίμαχη παράβαση, και για τον καθορισμό του ποσού το οποίο είναι κατάλληλο για τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως, όπως απαιτεί η νομολογία του Δικαστηρίου. Εξάλλου, δεν είναι αναγκαίο να σωρευθεί η καταβολή κατ' αποκοπήν ποσού με την καταβολή χρηματικής ποινής. Εν πάση περιπτώσει, η προσέγγιση της Επιτροπής μπορεί να καταλήξει σε διακρίσεις μεταξύ των κρατών μελών.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 44 Υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 260, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ προβλέπει ότι, όταν η Επιτροπή υποβάλλει στο Δικαστήριο προσφυγή βάσει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ, θεωρώντας ότι το συγκεκριμένο κράτος μέλος παρέβη την υποχρέωσή του να ανακοινώσει τα μέτρα μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο μιας οδηγίας που εκδόθηκε σύμφωνα με νομοθετική διαδικασία, μπορεί, εάν το κρίνει πρόσφορο, να υποδείξει το ύψος του κατ' αποκοπήν ποσού ή της χρηματικής ποινής που οφείλει να καταβάλει το εν λόγω κράτος και που η Επιτροπή κρίνει κατάλληλο για την περίπτωση. Κατά το άρθρο 260, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, εάν το Δικαστήριο διαπιστώσει την παράβαση, δύναται να

επιβάλλει στο συγκεκριμένο κράτος μέλος την καταβολή κατ' αποκοπήν ποσού ή χρηματικής ποινής έως του ορίου του ποσού το οποίο υπέδειξε η Επιτροπή, η δε υποχρέωση καταβολής τίθεται σε ισχύ την ημερομηνία που προσδιορίζει το Δικαστήριο με την απόφασή του.

- 45 Όσον αφορά το περιεχόμενο του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι πρέπει να γίνει δεκτή ερμηνεία της διατάξεως αυτής η οποία, αφενός, να καθιστά δυνατή τόσο τη διαφύλαξη των προνομίων που διαθέτει η Επιτροπή για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης όσο και την προστασία των δικαιωμάτων άμυνας καθώς και της δικονομικής θέσεως που έχουν τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 258 σε συνδυασμό με το άρθρο 260, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, και, αφετέρου, να παρέχει στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να ασκεί τη δικαιοδοτική του λειτουργία, που συνίσταται στο να εκτιμά, στο πλαίσιο μίας και μόνης διαδικασίας, αν το οικείο κράτος μέλος έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του σε θέματα ανακοινώσεως των μέτρων μεταφοράς της επίμαχης οδηγίας και, εφόσον παρίσταται ανάγκη, να αξιολογεί τη σοβαρότητα της ούτω διαπιστωθείσας παραβάσεως και να επιβάλλει τη χρηματική κύρωση που κρίνει ως την πλέον αρμόζουσα στις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως [απόφαση της 8ης Ιουλίου 2019, Επιτροπή κατά Βελγίου (Άρθρο 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ – Υψίρρυθμα δίκτυα), C-543/17, EU:C:2019:573, σκέψη 58].
- 46 Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο ερμήνευσε τη φράση «υποχρέωσή του να ανακοινώσει τα μέτρα μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο» του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ υπό την έννοια ότι αφορά την υποχρέωση των κρατών μελών να διαβιβάζουν αρκούντως σαφείς και ακριβείς πληροφορίες όσον αφορά τα μέτρα μεταφοράς μιας οδηγίας. Προκειμένου να ανταποκριθούν στις επιταγές της ασφάλειας δικαίου και να διασφαλίσουν τη μεταφορά του συνόλου των διατάξεων της οδηγίας αυτής στο σύνολο της οικείας επικράτειας, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να αναφέρουν, για κάθε διάταξη της εν λόγω οδηγίας, την ή τις εθνικές διατάξεις που διασφαλίζουν τη μεταφορά της. Μετά την ανακοίνωση αυτή, η οποία συνοδεύεται, εφόσον παρίσταται ανάγκη, από την υποβολή πίνακα αντιστοιχίας, εναπόκειται στην Επιτροπή να αποδείξει, προκειμένου να ζητήσει την επιβολή στο οικείο κράτος μέλος της προβλεπόμενης στο άρθρο 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ χρηματικής κυρώσεως, ότι, προδήλως, ορισμένα μέτρα μεταφοράς δεν έχουν ληφθεί ή δεν καλύπτουν το σύνολο του εδάφους του οικείου κράτους μέλους, εξυπακουμένου ότι δεν εναπόκειται στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαδικασίας που κινείται κατ' εφαρμογήν της διατάξεως αυτής, να εξετάσει αν τα ανακοινωθέντα στην Επιτροπή εθνικά μέτρα διασφαλίζουν την ορθή μεταφορά των διατάξεων της οικείας οδηγίας [απόφαση της 8ης Ιουλίου 2019, Επιτροπή κατά Βελγίου (Άρθρο 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ – Υψίρρυθμα δίκτυα), C-543/17, EU:C:2019:573, σκέψη 59].
- 47 Δεδομένου ότι, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 25 και 26 της παρούσας αποφάσεως, αποδεικνύεται ότι, κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη της 8ης Δεκεμβρίου 2017 προθεσμίας, η Ρουμανία δεν είχε ανακοινώσει στην Επιτροπή κανένα μέτρο μεταφοράς της οδηγίας 2015/849 κατά την έννοια του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, η διαπιστωθείσα ως άνω παράβαση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της διατάξεως αυτής.
- 48 Όσον αφορά το ζήτημα αν, όπως υποστηρίζουν η Ρουμανία και τα κράτη μέλη που παρενέβησαν υπέρ αυτής, η Επιτροπή οφείλει να αιτιολογεί σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση την απόφασή της να ζητήσει την επιβολή χρηματικής κυρώσεως δυνάμει του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ ή αν το θεσμικό αυτό όργανο μπορεί να προβεί στην εν λόγω ενέργεια χωρίς αιτιολογία σε όλες τις περιπτώσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ως άνω διατάξεως, υπενθυμίζεται ότι η Επιτροπή διαθέτει, ως θεματοφύλακας των Συνθηκών δυνάμει του άρθρου 17, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, ΣΕΕ, διακριτική ευχέρεια για τη λήψη τέτοιας αποφάσεως.
- 49 Συγκεκριμένα, η εφαρμογή του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ δεν πρέπει να εξετάζεται μεμονωμένα, αλλά πρέπει να συνδέεται με την κίνηση διαδικασίας λόγω παραβάσεως δυνάμει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ. Στο μέτρο, όμως, που το αίτημα επιβολής χρηματικής κυρώσεως σύμφωνα με το άρθρο 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ αποτελεί απλώς στοιχείο παρεπόμενο σε σχέση με τη διαδικασία λόγω παραβάσεως, την αποτελεσματικότητα της οποίας οφείλει να διασφαλίζει, και στον βαθμό που

η Επιτροπή διαθέτει, όσον αφορά τη σκοπιμότητα κινήσεως τέτοιας διαδικασίας, διακριτική ευχέρεια ως προς την οποία το Δικαστήριο δεν μπορεί να ασκήσει δικαστικό έλεγχο (πρβλ. αποφάσεις της 14ης Φεβρουαρίου 1989, *Star Fruit* κατά Επιτροπής, 247/87, EU:C:1989:58, σκέψη 11, της 6ης Ιουλίου 2000, *Επιτροπή κατά Βελγίου*, C-236/99, EU:C:2000:374, σκέψη 28, και της 26ης Ιουνίου 2001, *Επιτροπή κατά Πορτογαλίας*, C-70/99, EU:C:2001:355, σκέψη 17), οι προϋποθέσεις εφαρμογής της διατάξεως αυτής δεν είναι δυνατό να είναι πιο περιοριστικές από εκείνες που διέπουν την εφαρμογή του άρθρου 258 ΣΛΕΕ.

- 50 Επιπλέον, επισημαίνεται ότι, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, μόνον το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να επιβάλει χρηματική κύρωση σε κράτος μέλος. Όταν το Δικαστήριο εκδίδει τέτοια απόφαση κατόπιν κατ' αντιμωλία συζητήσεως, οφείλει να την αιτιολογεί. Επομένως, η μη αιτιολόγηση από την Επιτροπή της επιλογής της να ζητήσει από το Δικαστήριο την εφαρμογή του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ δεν θίγει τις δικονομικές εγγυήσεις που παρέχονται στο οικείο κράτος μέλος.
- 51 Επιπροσθέτως επισημαίνεται ότι το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν οφείλει να αιτιολογεί σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση την απόφασή της να ζητήσει την επιβολή χρηματικής κυρώσεως δυνάμει του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ δεν απαλλάσσει το θεσμικό αυτό όργανο από την υποχρέωση να αιτιολογεί τη φύση και το ύψος της ζητούμενης χρηματικής κυρώσεως, λαμβάνοντας συναφώς υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές που έχει θεσπίσει, όπως τις περιεχόμενες στις ανακοινώσεις της Επιτροπής, οι οποίες, μολονότι δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο, συμβάλλουν στην εξασφάλιση της διαφάνειας, της προβλεψιμότητας και της ασφάλειας δικαίου κατά τη δράση της Επιτροπής (βλ., κατ' αναλογίαν προς το άρθρο 260, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, απόφαση της 30ής Μαΐου 2013, *Επιτροπή κατά Σουηδίας*, C-270/11, EU:C:2013:339, σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 52 Η απαίτηση αυτή αιτιολογήσεως της φύσεως και του ύψους της ζητούμενης χρηματικής κυρώσεως καθίσταται ακόμη πιο σημαντική καθόσον, αντιθέτως προς ό,τι προβλέπει η παράγραφος 2 του άρθρου 260 ΣΛΕΕ, η παράγραφος 3 του εν λόγω άρθρου προβλέπει ότι, στο πλαίσιο διαδικασίας κινήσεως κατ' εφαρμογήν της διατάξεως αυτής, το Δικαστήριο διαθέτει περιορισμένη μόνον εξουσία εκτιμήσεως, δεδομένου ότι, σε περίπτωση που διαπιστώσει παράβαση, το Δικαστήριο δεσμεύεται από τις προτάσεις της Επιτροπής ως προς τη φύση της χρηματικής κυρώσεως και ως προς το μέγιστο ποσό της κυρώσεως που μπορεί να επιβάλει.
- 53 Συγκεκριμένα, οι συντάκτες του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ όχι μόνον προέβλεψαν ότι στην Επιτροπή απόκειται να υποδείξει «το ύψος του κατ' αποκοπήν ποσού ή της χρηματικής ποινής που οφείλει να καταβάλει» το οικείο κράτος μέλος, αλλά επίσης διευκρίνισαν ότι το Δικαστήριο μπορεί να επιβάλει την καταβολή χρηματικής κυρώσεως μόνον «έως του ορίου του ποσού το οποίο υπέδειξε» η Επιτροπή. Κατ' αυτόν τον τρόπο, συσχέτισαν άμεσα την κύρωση την οποία ζητεί η Επιτροπή με εκείνη την οποία δύναται να επιβάλει το Δικαστήριο κατ' εφαρμογήν αυτής της διατάξεως.
- 54 Το επιχείρημα ότι η επιβολή κατ' αποκοπήν ποσού δεν πρέπει, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 9ης Δεκεμβρίου 2008, *Επιτροπή κατά Γαλλίας*, C-121/07, EU:C:2008:695, σκέψη 63), να χωρεί αυτομάτως δεν είναι, ούτε αυτό, ικανό να επηρεάσει την εξουσία της Επιτροπής να κινήσει διαδικασία κατ' εφαρμογήν του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ σε όλες τις περιπτώσεις στις οποίες θεωρεί ότι μια παράβαση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω διατάξεως. Πράγματι, η νομολογία αυτή αφορά την εκτίμηση του βασίμου του αιτήματος της Επιτροπής με το οποίο ζητείται από το Δικαστήριο η «επιβολή υποχρεώσεως» καταβολής χρηματικής κυρώσεως και όχι τη σκοπιμότητα υποβολής τέτοιου αιτήματος.
- 55 Όσον αφορά τα επιχειρήματα της Ρουμανίας που αντλούνται από τη θέση της σε σύγκριση με τα λοιπά κράτη μέλη όσον αφορά τη μεταφορά της οδηγίας 2015/849 στο εσωτερικό δίκαιο, τη μέση διάρκεια των προ της ασκήσεως προσφυγής διαδικασιών που την αφορούν ή τη διάρκεια της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας εν προκειμένω, επισημαίνεται, αφενός, ότι τα επιχειρήματα αυτά δεν αφορούν τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ σε μια παράβαση

όπως η επίμαχη, αλλά το βάσιμο του αιτήματος με το οποίο ζητείται εν προκειμένω η καταβολή κατ' αποκοπήν ποσού, το οποίο θα εξεταστεί σε μεταγενέστερο στάδιο. Αφετέρου, και εν πάση περιπτώσει, οι εκτιμήσεις που οδήγησαν την Επιτροπή να κινήσει την παρούσα διαδικασία κατά της Ρουμανίας και να το πράξει κατά την ημερομηνία που επέλεξε, δεν μπορούν να επηρεάσουν τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ ή το παραδεκτό της διαδικασίας που κινήθηκε δυνάμει της διατάξεως αυτής.

- 56 Επομένως, διαπιστώνεται ότι το άρθρο 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ έχει εφαρμογή σε περίπτωση όπως η επίμαχη εν προκειμένω.

Επί της επιβολής, εν προκειμένω, υποχρέωσης καταβολής κατ' αποκοπήν ποσού

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 57 Όσον αφορά το ύψος της επιβλητέας χρηματικής κυρώσεως, η Επιτροπή φρονεί, σύμφωνα με τη θέση που αποτυπώνεται στο σημείο 23 της ανακοινώσεως του 2011, ότι, στο μέτρο που η παράβαση της υποχρέωσης ανακοινώσεως των μέτρων μεταφοράς μιας οδηγίας δεν είναι λιγότερο σοβαρή από την παράβαση η οποία δύναται να αποτελέσει αντικείμενο των κυρώσεων του άρθρου 260, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, ο τρόπος υπολογισμού των κυρώσεων του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ πρέπει να είναι ο ίδιος με εκείνον που εφαρμόζεται στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπεται στην παράγραφο 2 του άρθρου αυτού.
- 58 Εν προκειμένω, η Επιτροπή ζητεί την επιβολή υποχρέωσης καταβολής κατ' αποκοπήν ποσού του οποίου το ύψος υπολογίζεται σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές που περιέχονται στην ανακοίνωσή της, της 13ης Δεκεμβρίου 2005, με τίτλο «Εφαρμογή του άρθρου [260 ΣΛΕΕ]» [SEC(2005) 1658], όπως επικαιροποιήθηκε με την ανακοίνωση της 13ης Δεκεμβρίου 2017, με τίτλο «Επικαιροποίηση των στοιχείων που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του εφάπαξ ποσού και των χρηματικών ποινών που προτείνονται από την Επιτροπή στο Δικαστήριο σε διαδικασίες επί παραβάσει» [C(2017) 8720], και του οποίου το ελάχιστο ύψος για τη Ρουμανία ανέρχεται κατ' αποκοπήν σε 1 887 000 ευρώ. Ωστόσο, το εν λόγω ελάχιστο κατ' αποκοπήν οριζόμενο ύψος δεν έχει εφαρμογή εν προκειμένω, δεδομένου ότι είναι κατώτερο από το ύψος που προκύπτει από τον υπολογισμό του κατ' αποκοπήν ποσού σύμφωνα με τις ανωτέρω ανακοινώσεις. Για τον καθορισμό του ημερήσιου ποσού που χρησιμεύει ως βάση για τον υπολογισμό αυτό, πρέπει να πολλαπλασιαστεί το ενιαίο βασικό κατ' αποκοπήν ποσό, ήτοι 230 ευρώ, επί τον συντελεστή σοβαρότητας, ο οποίος εν προκειμένω είναι 8 σε κλίμακα από το 1 έως το 20, και επί τον συντελεστή «n», ο οποίος, για τη Ρουμανία, είναι 3,27. Επομένως, το ημερήσιο ποσό ανέρχεται σε 6 016,80 ευρώ ανά ημέρα και πρέπει να πολλαπλασιαστεί επί τον αριθμό των ημερών που μεσολάβησαν μεταξύ της 27ης Ιουνίου 2017, ήτοι της επομένης της ημερομηνίας μεταφοράς που προβλέπει η οδηγία 2015/849, και της 20ής Ιουλίου 2019, προηγούμενης της ημερομηνίας κατά την οποία πραγματοποιήθηκε η πλήρης μεταφορά της οδηγίας αυτής στην εσωτερική έννομη τάξη, ήτοι 754 ημέρες. Επομένως, το κατ' αποκοπήν ποσό που πρέπει να επιβληθεί ανέρχεται σε 4 536 667,20 ευρώ.
- 59 Η Επιτροπή αμφισβητεί, εξάλλου, ότι η επιβολή υποχρέωσης καταβολής κατ' αποκοπήν ποσού συνιστά εξαίρεση και επιβάλλεται μόνον υπό εξαιρετικές περιστάσεις. Συγκεκριμένα, η εκπρόθεσμη μεταφορά των οδηγιών στην εσωτερική έννομη τάξη θέτει σε κίνδυνο όχι μόνον τη διασφάλιση των γενικών συμφερόντων που επιδιώκει η νομοθεσία της Ένωσης, η οποία δεν μπορεί να ανεχθεί καμία καθυστέρηση, αλλά επίσης και κυρίως την προστασία των Ευρωπαίων πολιτών που αντλούν δικαιώματα από τη νομοθεσία αυτή. Επιπλέον, η αξιοπιστία του δικαίου της Ένωσης στο σύνολό του θα διακυβευόταν αν οι νομοθετικές πράξεις χρειαζόνταν πολλά έτη για να αναπτύξουν τα πλήρη έννομα αποτελέσματά τους εντός των κρατών μελών. Κατά συνέπεια, οι καθυστερήσεις στη μεταφορά των οδηγιών στο εσωτερικό δίκαιο συνιστούν ειδικές περιστάσεις αρκούντως σοβαρές ώστε να δικαιολογούν την επιβολή υποχρέωσης καταβολής κατ' αποκοπήν ποσού.

- 60 Η Ρουμανία αμφισβητεί την προσέγγιση της Επιτροπής που συνίσταται στον υπολογισμό του ποσού των επιβλητέων κατ' εφαρμογήν του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ κυρώσεων βάσει των ιδίων κριτηρίων και κανόνων με εκείνους που λαμβάνονται υπόψη για την εφαρμογή του άρθρου 260, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ. Συγκεκριμένα, κατ' αυτή, η εν λόγω προσέγγιση είναι εσφαλμένη και δυσανάλογη, λαμβανομένων υπόψη των διαφορετικών χαρακτηριστικών του είδους της παραβάσεως και της προσφυγής που ασκεί η Επιτροπή δυνάμει της μιας ή της άλλης από τις εν λόγω διατάξεις.
- 61 Εν προκειμένω, ο συντελεστής σοβαρότητας που επέλεξε η Επιτροπή είναι υπερβολικός, δεδομένου ότι δεν πρόκειται για παράβαση μιας πρώτης αποφάσεως περί διαπιστώσεως παραβάσεως, ότι δεν πρόκειται για παράλειψη μεταφοράς της οδηγίας 2015/849 στο εθνικό δίκαιο και ότι η Ρουμανία συνεργάστηκε καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας. Όσον αφορά τον συντελεστή διάρκειας, η Ρουμανία φρονεί ότι η εφαρμογή ενός τέτοιου συντελεστή είναι απρόσφορη, δεδομένου ότι η έννοια της «διάρκειας της παραβάσεως» εξαρτάται ουσιαστικά από την ημερομηνία διαπιστώσεως της επίμαχης παραβάσεως από το Δικαστήριο. Στο πλαίσιο, όμως, του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, η ημερομηνία αυτή είναι ακριβώς η ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως του Δικαστηρίου σύμφωνα με το άρθρο 258 ΣΛΕΕ. Αν το Δικαστήριο δεν ακολουθήσει την προσέγγιση αυτή, η Ρουμανία εκτιμά ότι, προκειμένου να καθοριστεί η διάρκεια της παραβάσεως, ως ημερομηνία αναφοράς θα πρέπει να θεωρηθεί η ημερομηνία που τάχθηκε με την αιτιολογημένη γνώμη, τούτο δε σύμφωνα με την πρακτική του Δικαστηρίου όσον αφορά τις παραβάσεις βάσει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ.
- 62 Εξάλλου, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων της προσφυγής που άσκησε η Επιτροπή βάσει των διατάξεων του άρθρου 258 σε συνδυασμό με εκείνες του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, η Ρουμανία θεωρεί ότι θα ήταν πλέον ενδεδειγμένο να καθοριστεί ένα ελάχιστο και ένα ανώτατο κατ' αποκοπήν ποσό τα οποία θα κυμαίνονται ανάλογα με τη σοβαρότητα της παραβάσεως που διέπραξε το οικείο κράτος μέλος. Για τον καθορισμό των ποσών αυτών πρέπει να ληφθούν υπόψη όλες οι κρίσιμες περιστάσεις. Ως εκ τούτου, αφενός, πρέπει να καθοριστεί ένα ελάχιστο κατ' αποκοπήν ποσό, σαφώς κατώτερο από το νυν προταθέν από την Επιτροπή, το οποίο θα έχει εφαρμογή σε περίπτωση κατά την οποία το οικείο κράτος μέλος επιδεικνύει εποικοδομητική συμπεριφορά και είναι συνεργάσιμο, η δε παράβαση είναι λιγότερο σοβαρή. Αφετέρου, το ανώτατο κατ' αποκοπήν ποσό θα πρέπει να αντιστοιχεί στην αντίθετη συμπεριφορά του οικείου κράτους μέλους και σε σοβαρότερη παράβαση. Εν προκειμένω, το ελάχιστο κατ' αποκοπήν ποσό ύψους 1 887 000 ευρώ που προτείνει η Επιτροπή είναι δυσανάλογο, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων της υποθέσεως, της στάσεως και της συμπεριφοράς της Ρουμανίας, καθώς και του νέου ελάχιστου κατ' αποκοπήν ποσού ύψους 1 651 000 ευρώ το οποίο προτείνεται με την ανακοίνωση της Επιτροπής της 13ης Σεπτεμβρίου 2019, με τίτλο «Επικαιροποίηση των στοιχείων που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του κατ' αποκοπήν ποσού και των χρηματικών ποινών που προτείνονται από την Επιτροπή στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε διαδικασία επί παραβάσει» (ΕΕ 2019, C 309, σ. 1). Ως εκ τούτου, σε περίπτωση που το Δικαστήριο επιβάλει κατ' αποκοπήν ποσό, το ύψος του ποσού αυτού θα πρέπει να μειωθεί σημαντικά και να αντανakλά, επιπλέον, το γεγονός ότι, μολονότι ο νόμος 129/2019, της 11ης Ιουλίου 2019, τέθηκε σε ισχύ το πρώτον στις 21 Ιουλίου 2019, η οδηγία 2015/849 είχε ήδη εν μέρει μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο, πριν ακόμη λήξει η προθεσμία μεταφοράς της. Εξάλλου, ακόμη και αν το Δικαστήριο αποφασίσει να ακολουθήσει την προσέγγιση που προτείνει η Επιτροπή, το ύψος του κατ' αποκοπήν ποσού πρέπει να μειωθεί λαμβανομένου υπόψη του αριθμού και μόνον των ημερών που μεσολάβησαν μεταξύ της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, ήτοι της 8ης Φεβρουαρίου 2018, και, αναλόγως με την περίπτωση, της ημερομηνίας τακτοποιήσεως της επίμαχης παραβάσεως ή της ημερομηνίας δημοσιεύσεως της παρούσας αποφάσεως.
- 63 Τα κράτη μέλη που παρενέβησαν υπέρ της Ρουμανίας υποστηρίζουν, μεταξύ άλλων, ότι το ύψος των χρηματικών κυρώσεων που επιβάλλονται κατ' εφαρμογήν του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ πρέπει να οριστεί σε επίπεδο χαμηλότερο από εκείνο των κυρώσεων που επιβάλλονται κατ' εφαρμογήν της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού, δεδομένου ότι πρόκειται για παράβαση λιγότερο σοβαρή από εκείνη της μη συμμορφώσεως προς μια πρώτη απόφαση του Δικαστηρίου περί

διαπιστώσεως παραβάσεως. Εν πάση περιπτώσει, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των περιστάσεων της υπό κρίση υποθέσεως, το ύψος του κατ' αποκοπήν ποσού το οποίο προτείνει η Επιτροπή πρέπει να μειωθεί.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- ⁶⁴ Όσον αφορά, πρώτον, το επιχείρημα ότι η επιβολή υποχρεώσεως καταβολής κατ' αποκοπήν ποσού είναι αντίθετη προς την αρχή της αναλογικότητας δεδομένου ότι, κατά τη διάρκεια της δίκης, η Ρουμανία έθεσε τέρμα στην επίμαχη παράβαση, υπενθυμίζεται ότι, αφενός, η εκ μέρους κράτους μέλους παράβαση της υποχρεώσεώς του να ανακοινώσει τα μέτρα μεταφοράς οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, είτε διά της ολικής ή μερικής παραλείψεως ενημερώσεως είτε διά της παροχής ενημερώσεως που δεν είναι αρκούντως σαφής και ακριβής, μπορεί να δικαιολογήσει, αυτή καθεαυτή, την κίνηση της διαδικασίας του άρθρου 258 ΣΛΕΕ για τη διαπίστωση της συγκεκριμένης παραβάσεως [απόφαση της 8ης Ιουλίου 2019, Επιτροπή κατά Βελγίου (Άρθρο 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ - Υψίρρυθμα δίκτυα), C-543/17, EU:C:2019:573, σκέψη 51]. Αφετέρου, ο σκοπός που επιδιώκεται με τη θέσπιση του μηχανισμού του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ είναι όχι μόνο να παρακινήθούν τα κράτη μέλη να παύσουν, το συντομότερο δυνατό, παράβαση η οποία, ελλείψει ενός τέτοιου μέτρου, θα έτεινε να συνεχιστεί, αλλά και να καταστεί πιο ευέλικτη και ταχεία η διαδικασία για την επιβολή χρηματικών κυρώσεων για τις παραβάσεις της υποχρεώσεως ανακοινώσεως εθνικού μέτρου μεταφοράς οδηγίας που εκδόθηκε σύμφωνα με τη νομοθετική διαδικασία, με τη διευκρίνιση ότι, πριν από τη θέσπιση ενός τέτοιου μηχανισμού, η επιβολή χρηματικής κυρώσεως στα κράτη μέλη τα οποία δεν συμμορφώθηκαν εμπροθέσμως προς προγενέστερη απόφαση του Δικαστηρίου και τα οποία δεν τήρησαν την υποχρέωσή τους μεταφοράς μπορούσε να καθυστερήσει πολλά έτη μετά την τελευταία αυτή απόφαση [απόφαση της 8ης Ιουλίου 2019, Επιτροπή κατά Βελγίου (Άρθρο 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ - Υψίρρυθμα δίκτυα), C-543/17, EU:C:2019:573, σκέψη 52].
- ⁶⁵ Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, προς επίτευξη του επιδιωκόμενου από τη διάταξη αυτή σκοπού, οι συντάκτες του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ προέβλεψαν δύο είδη χρηματικών κυρώσεων, ήτοι το κατ' αποκοπήν ποσό και τη χρηματική ποινή.
- ⁶⁶ Συναφώς, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η επιλογή του ενός ή του άλλου από τα δύο αυτά μέτρα εξαρτάται από την καταλληλότητά του προς επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού ανάλογα με τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως. Ενώ η επιβολή χρηματικής ποινής φαίνεται ιδιαίτερα κατάλληλη για να παρακινήσει ένα κράτος μέλος να παύσει, το ταχύτερο δυνατόν, παράβαση που, χωρίς το μέτρο αυτό, θα έτεινε να διαιωνισθεί, η επιβολή κατ' αποκοπήν ποσού στηρίζεται περισσότερο στην αποτίμηση των συνεπειών της μη εκτελέσεως των υποχρεώσεων του οικείου κράτους μέλους επί των ιδιωτικών και δημοσίων συμφερόντων, ιδίως όταν η παράβαση έχει συνεχιστεί επί μακρό χρονικό διάστημα (βλ., κατ' αναλογία προς το άρθρο 260, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, απόφαση της 12ης Ιουλίου 2005, Επιτροπή κατά Γαλλίας, C-304/02, EU:C:2005:444, σκέψη 81).
- ⁶⁷ Υπό τις συνθήκες αυτές, προσφυγή με την οποία, όπως εν προκειμένω, ζητείται η επιβολή υποχρεώσεως καταβολής κατ' αποκοπήν ποσού δεν μπορεί να απορριφθεί ως δυσανάλογη για τον λόγο και μόνον ότι έχει ως αντικείμενο παράβαση η οποία, καίτοι διήρκεσε για κάποιο χρονικό διάστημα, είχε τερματισθεί κατά το χρονικό σημείο εξετάσεως των πραγματικών περιστατικών από το Δικαστήριο.
- ⁶⁸ Όσον αφορά, δεύτερον, τη σκοπιμότητα επιβολής χρηματικής κυρώσεως εν προκειμένω, υπενθυμίζεται ότι απόκειται στο Δικαστήριο να επιβάλει, σε κάθε υπόθεση και ανάλογα με τις συγκεκριμένες περιστάσεις της ενώπιόν του διαφοράς, καθώς και ανάλογα με τον βαθμό πειθούς και αποτροπής που κρίνει απαραίτητο, τις κατάλληλες χρηματικές κυρώσεις, προκειμένου ιδίως να προλάβει την επανάληψη αναλόγων παραβάσεων του δικαίου της Ένωσης [απόφαση της 8ης Ιουλίου 2019, Επιτροπή κατά Βελγίου (Άρθρο 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ - Υψίρρυθμα δίκτυα), C-543/17, EU:C:2019:573, σκέψη 78].

- 69 Στην υπό κρίση υπόθεση, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, παρά το γεγονός ότι η Ρουμανία συνεργάστηκε με τις υπηρεσίες της Επιτροπής καθ' όλη τη διάρκεια της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας και κατέβαλε προσπάθειες που κατέστησαν δυνατό, κατά τη διάρκεια της δίκης, να τεθεί τέρμα στην προσαπτόμενη παράβαση, το σύνολο των νομικών και πραγματικών στοιχείων που σχετίζονται με τη διαπιστωθείσα παράβαση, ήτοι η παντελής παράλειψη ανακοινώσεως των αναγκαίων μέτρων για τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο της οδηγίας 2015/849 κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, και μάλιστα ακόμη και κατά την ημερομηνία ασκήσεως της υπό κρίση προσφυγής, συντείνει στο συμπέρασμα ότι για την αποτελεσματική πρόληψη ανάλογων μελλοντικών παραβάσεων των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης μπορεί να απαιτείται η λήψη ενός αποτρεπτικού μέτρου, όπως είναι η επιβολή της κυρώσεως του κατ' αποκοπήν ποσού (πρβλ., κατ' αναλογίαν προς το άρθρο 260, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, αποφάσεις της 11ης Δεκεμβρίου 2012, Επιτροπή κατά Ισπανίας, C-610/10, EU:C:2012:781, σκέψη 142, και της 4ης Δεκεμβρίου 2014, Επιτροπή κατά Σουηδίας, C-243/13, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2014:2413, σκέψη 63).
- 70 Το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από τα επιχειρήματα που εκτίθενται στη σκέψη 55 της παρούσας αποφάσεως. Πράγματι, αφενός, όπως υπομνήσθηκε με τη σκέψη αυτή, στην Επιτροπή απόκειται, μεταξύ άλλων, να εκτιμήσει κατά πόσον είναι σκόπιμο να στραφεί κατά κράτους μέλους και να επιλέξει το χρονικό σημείο κατά το οποίο θα κινήσει τη διαδικασία λόγω παραβάσεως κατά του κράτους αυτού. Αφετέρου, οι σκοποί της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας, ήτοι η παροχή στο οικείο κράτος μέλος της δυνατότητας να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης και να προβάλλει λυσιτελώς τους αμυντικούς του ισχυρισμούς κατά των αιτιάσεων που διατυπώνει η Επιτροπή [απόφαση της 19ης Σεπτεμβρίου 2017, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας (Τέλος ταξινομήσεως), C-552/15, EU:C:2017:698, σκέψη 28 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία], επιβάλλουν στην Επιτροπή να χορηγεί εύλογη προθεσμία στα κράτη μέλη για να απαντήσουν στην προειδοποιητική επιστολή και για να συμμορφωθούν προς την αιτιολογημένη γνώμη ή, εν ανάγκη, για να προετοιμάσουν την άμυνά τους. Για να εκτιμηθεί το εύλογο της προθεσμίας που τάχθηκε, πρέπει να ληφθεί υπόψη το σύνολο των περιστάσεων που χαρακτηρίζουν τη συγκεκριμένη περίπτωση. Επομένως, βραχυτάτες προθεσμίες μπορούν να δικαιολογηθούν σε ειδικές περιπτώσεις, ιδίως όταν επείγει να δοθεί τέλος σε παράβαση κράτους μέλους ή όταν το οικείο κράτος μέλος έχει πλήρη επίγνωση της άποψης της Επιτροπής πολύ πριν από την έναρξη της διαδικασίας (απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2001, Επιτροπή κατά Γαλλίας, C-1/00, EU:C:2001:687, σκέψη 65).
- 71 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, εν προκειμένω, δεν προβάλλεται ότι οι προθεσμίες απαντήσεως που καθορίστηκαν με την προειδοποιητική επιστολή και με την αιτιολογημένη γνώμη ήταν ιδιαιτέρως σύντομες ή μη εύλογες. Εξάλλου, από τα μη αμφισβητούμενα πραγματικά περιστατικά που εκτίθενται στις σκέψεις 4 και 5 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι η Ρουμανία πρέπει να θεωρηθεί ότι είχε, τουλάχιστον από τις 27 Ιουνίου 2017, πλήρη γνώση του γεγονότος ότι είχε παραβεί τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 67 της οδηγίας 2015/849.
- 72 Όσον αφορά, τρίτον, τον υπολογισμό του κατ' αποκοπήν ποσού το οποίο είναι προσηκόν να επιβληθεί εν προκειμένω, υπενθυμίζεται ότι στο Δικαστήριο απόκειται, κατά την άσκηση της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει στον οικείο τομέα, όπως η εξουσία αυτή οριοθετείται από τις προτάσεις της Επιτροπής, να καθορίζει το ύψος του κατ' αποκοπήν ποσού στην καταβολή του οποίου μπορεί να υποχρεωθεί κράτος μέλος δυνάμει του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, κατά τρόπον ώστε να είναι, αφενός, προσαρμοσμένο στις περιστάσεις και, αφετέρου, ανάλογο προς τη διαπραχθείσα παράβαση. Μεταξύ των κρίσιμων, συναφώς, παραγόντων περιλαμβάνονται, ιδίως, η σοβαρότητα της διαπιστωθείσας παραβάσεως και το χρονικό διάστημα για το οποίο εξακολούθησε η παράβαση, καθώς και η ικανότητα πληρωμής του οικείου κράτους μέλους [βλ., κατ' αναλογίαν προς το άρθρο 260, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2019, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας (Αιολικό πάρκο του Derrybrien), C-261/18, EU:C:2019:955, σκέψη 114 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

- 73 Όσον αφορά, κατά πρώτον, τη σοβαρότητα της παραβάσεως, υπενθυμίζεται ότι η υποχρέωση λήψεως των εθνικών μέτρων για τη διασφάλιση της πλήρους μεταφοράς οδηγίας και η υποχρέωση ανακοινώσεως των μέτρων αυτών στην Επιτροπή αποτελούν ουσιώδεις υποχρεώσεις των κρατών μελών προκειμένου να διασφαλισθεί η πλήρης αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης και, επομένως, η παράβαση των υποχρεώσεων αυτών πρέπει να θεωρηθεί ως αρκετά σοβαρή [απόφαση της 8ης Ιουλίου 2019, Επιτροπή κατά Βελγίου (άρθρο 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ – Υψίρρυθμα δίκτυα), C-543/17, EU:C:2019:573, σκέψη 85]. Επιπλέον, η οδηγία 2015/849 αποτελεί σημαντικό μέσο για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής προστασίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ένωσης από την απειλή που συνιστούν η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Η απουσία ή η ανεπάρκεια τέτοιας προστασίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ένωσης πρέπει να θεωρηθεί ως ιδιαιτέρως σοβαρή, λαμβανομένων υπόψη των συνεπειών της για τα δημόσια και ιδιωτικά συμφέροντα εντός της Ένωσης.
- 74 Μολονότι η Ρουμανία, κατά τη διάρκεια της δίκης, έθεσε τέρμα στην προσαπτόμενη παράβαση, γεγονός παραμένει ότι η παράβαση αυτή υφίστατο κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη της 8ης Δεκεμβρίου 2017 προθεσμίας, ήτοι στις 8 Φεβρουαρίου 2018, με συνέπεια η αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης να μην ήταν πάντοτε διασφαλισμένη.
- 75 Η σοβαρότητα της παραβάσεως αυτής ενισχύεται εξάλλου από το γεγονός ότι, κατά την ανωτέρω ημερομηνία, η Ρουμανία δεν είχε ακόμη θεσπίσει κανένα μέτρο μεταφοράς της οδηγίας 2015/849 στο εσωτερικό δίκαιο.
- 76 Τα επιχειρήματα που προβάλλει η Ρουμανία προκειμένου να εξηγήσει τους λόγους καθυστερήσεως μεταφοράς της οδηγίας 2015/849 στην εσωτερική έννομη τάξη, ήτοι η πολυπλοκότητα των διατάξεων της οδηγίας αυτής, η επίπονη νομοθετική διαδικασία που ακολουθήθηκε για τη θέσπισή της και η βούληση να διασφαλιστεί η ορθή μεταφορά της εν λόγω οδηγίας στην εσωτερική έννομη τάξη, δεν είναι ικανά να επηρεάσουν τη σοβαρότητα της επίμαχης παραβάσεως, δεδομένου ότι, κατά πάγια νομολογία, πρακτικές ή καταστάσεις της εσωτερικής έννομης τάξεως ενός κράτους μέλους δεν μπορούν να δικαιολογήσουν τη μη τήρηση των υποχρεώσεων και των προθεσμιών που απορρέουν από τις οδηγίες της Ένωσης ούτε, συνεπώς, την εκπρόθεσμη ή ατελή μεταφορά τους στο εσωτερικό δίκαιο. Ομοίως, δεν ασκεί επιρροή το αν η παράβαση κράτους μέλους οφείλεται σε τεχνικές δυσχέρειες τις οποίες αντιμετώπισε το κράτος αυτό (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 7ης Μαΐου 2002, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, C-364/00, EU:C:2002:282, σκέψη 10 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 77 Όσον αφορά, κατά δεύτερον, τη διάρκεια της παραβάσεως, υπενθυμίζεται ότι η διάρκεια αυτή πρέπει, καταρχήν, να υπολογίζεται με βάση τον χρόνο κατά τον οποίο το Δικαστήριο εξετάζει τα πραγματικά περιστατικά και όχι τον χρόνο ασκήσεως της προσφυγής της Επιτροπής [πρβλ. απόφαση της 8ης Ιουλίου 2019, Επιτροπή κατά Βελγίου (Άρθρο 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ – Υψίρρυθμα δίκτυα), C-543/17, EU:C:2019:573, σκέψη 87]. Η εξέταση αυτή των πραγματικών περιστατικών πρέπει να θεωρηθεί ότι πραγματοποιείται κατά την ημερομηνία περατώσεως της διαδικασίας.
- 78 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι η επίμαχη παράβαση τερματίστηκε στις 21 Ιουλίου 2019, ήτοι σε ημερομηνία προγενέστερη της περατώσεως της διαδικασίας.
- 79 Όσον αφορά το χρονικό σημείο έναρξης της περιόδου που πρέπει να ληφθεί υπόψη για τον καθορισμό του ύψους του κατ' αποκοπήν ποσού το οποίο πρέπει να επιβληθεί κατ' εφαρμογήν του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, διευκρινίζεται ότι, σε αντίθεση με όσα έκρινε το Δικαστήριο με τη σκέψη 88 της αποφάσεώς του της 8ης Ιουλίου 2019, Επιτροπή κατά Βελγίου (Άρθρο 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ – Υψίρρυθμα δίκτυα), (C-543/17, EU:C:2019:573), όσον αφορά τον καθορισμό της επιβλητέας ημερήσιας χρηματικής ποινής, η ημερομηνία που πρέπει να ληφθεί υπόψη προς τον σκοπό εκτιμήσεως της διάρκειας της επίμαχης παραβάσεως για την επιβολή κατ' αποκοπήν ποσού κατ'

εφαρμογήν του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ δεν είναι η ημερομηνία λήξεως της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, αλλά η ημερομηνία λήξεως της προθεσμίας μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο που προβλέπει η επίμαχη οδηγία.

- 80 Πράγματι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 74 των προτάσεών του, η διάταξη αυτή σκοπεύει στην παροχή ισχυρότερου κινήτρου στα κράτη μέλη για τη μεταφορά των οδηγιών στην εθνική έννομη τάξη τους εντός των προθεσμιών που καθορίζονται από τον νομοθέτη της Ένωσης και στη διασφάλιση της πλήρους αποτελεσματικότητας της νομοθεσίας της Ένωσης. Επομένως, ενώ το στοιχείο που ενεργοποιεί την εφαρμογή της διαδικασίας του άρθρου 260, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ έγκειται στο γεγονός ότι κράτος μέλος παρέβη τις υποχρεώσεις που απορρέουν από απόφαση περί διαπιστώσεως παραβάσεως, το στοιχείο στο οποίο στηρίζεται η διαδικασία του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ συνίσταται στο γεγονός ότι κράτος μέλος παρέβη την υποχρέωσή του να θεσπίσει και να ανακοινώσει τα μέτρα μεταφοράς οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο το αργότερο κατά την ημερομηνία που καθορίζεται από την οδηγία αυτή.
- 81 Εξάλλου, οποιαδήποτε άλλη λύση θα ισοδυναμούσε με υπονόμηση της πρακτικής αποτελεσματικότητας των διατάξεων των οδηγιών που καθορίζουν την ημερομηνία κατά την οποία πρέπει να τεθούν σε ισχύ τα μέτρα μεταφοράς τους. Πράγματι, στην περίπτωση αυτή, δεδομένου ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η έκδοση προειδοποιητικής επιστολής, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 258, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, προϋποθέτει, προηγουμένως, ότι η Επιτροπή μπορεί βασίμως να προβάλει παράβαση υποχρεώσεως την οποία υπέχει το οικείο κράτος μέλος [απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 2019, Επιτροπή κατά Ισπανίας (Σχέδια διαχείρισεως αποβλήτων), C-642/18, EU:C:2019:1051, σκέψη 17 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία], τα κράτη μέλη που δεν έχουν προβεί στη μεταφορά οδηγίας στην εσωτερική έννομη τάξη τους κατά την ημερομηνία που καθορίζεται σε αυτή, θα επωφελούντο, εν πάση περιπτώσει, από μια πρόσθετη προθεσμία μεταφοράς, της οποίας η διάρκεια θα κυμαινόταν, επιπλέον, ανάλογα με την ταχύτητα με την οποία η Επιτροπή κινεί την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία, χωρίς εντούτοις η διάρκεια της προθεσμίας αυτής να μπορεί να ληφθεί υπόψη κατά την εκτίμηση της διάρκειας της επίμαχης παραβάσεως. Δεν αμφισβητείται, όμως, ότι η ημερομηνία από την οποία πρέπει να διασφαλίζεται η πλήρης αποτελεσματικότητα μιας οδηγίας είναι η ημερομηνία μεταφοράς που καθορίζεται στην ίδια την οδηγία και όχι η ημερομηνία λήξεως της προθεσμίας που τάσσεται με την αιτιολογημένη γνώμη.
- 82 Αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η Ρουμανία, η προσέγγιση αυτή δεν είναι ικανή να θίξει την πρακτική αποτελεσματικότητα της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας του άρθρου 258, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ. Πράγματι, σε μια περίπτωση όπως η επίμαχη εν προκειμένω, το οικείο κράτος μέλος δεν μπορεί βασίμως να υποστηρίξει ότι αγνοούσε ότι, ήδη από την ημερομηνία μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο που ορίζει η εν λόγω οδηγία, είχε παραβεί τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία αυτή. Επιπλέον, η προστασία των δικαιωμάτων άμυνας του οικείου κράτους μέλους την οποία εγγυάται η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία δεν μπορεί να έχει ως συνέπεια το εν λόγω κράτος μέλος να προφυλάσσεται από κάθε χρηματική συνέπεια απορρέουσα από την παράβαση αυτή για την περίοδο που προηγείται της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας.
- 83 Ως εκ τούτου, προκειμένου να διασφαλιστεί η πλήρης αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης, πρέπει, κατά την εκτίμηση της διάρκειας της παραβάσεως προς τον σκοπό του καθορισμού του ύψους του κατ' αποκοπήν ποσού το οποίο πρέπει να επιβληθεί κατ' εφαρμογήν του άρθρου 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, να λαμβάνεται υπόψη η ημερομηνία μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο που καθορίζει η ίδια η επίμαχη οδηγία.
- 84 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι, κατά την ημερομηνία μεταφοράς που προβλέπει το άρθρο 67 της οδηγίας 2015/849, ήτοι στις 26 Ιουνίου 2017, η Ρουμανία δεν είχε θεσπίσει τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για τη μεταφορά της οδηγίας αυτής στο εσωτερικό δίκαιο και, ως εκ τούτου, δεν είχε ανακοινώσει στην Επιτροπή τα μέτρα μεταφοράς της στην εσωτερική έννομη τάξη. Επομένως, η επίμαχη παράβαση, η οποία έπαυσε μόλις στις 21 Ιουλίου 2019, διήρκεσε λίγο περισσότερο από δύο έτη.

- 85 Κατά τρίτον, όσον αφορά την ικανότητα πληρωμής του οικείου κράτους μέλους, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η πρόσφατη εξέλιξη του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) του κράτους μέλους αυτού, ως έχει κατά τον χρόνο της εξετάσεως των πραγματικών περιστατικών από το Δικαστήριο [βλ., κατ' αναλογία προς το άρθρο 260, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2019, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας (Αιολικό πάρκο του Derrybrien), C-261/18, EU:C:2019:955, σκέψη 124 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 86 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των περιστάσεων της υπό κρίση υποθέσεως και υπό το πρίσμα του περιθωρίου εκτιμήσεως που αναγνωρίζεται στο Δικαστήριο από το άρθρο 260, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, το οποίο προβλέπει ότι το Δικαστήριο δεν μπορεί, όσον αφορά το κατ' αποκοπήν ποσό του οποίου την καταβολή επιβάλλει, να υπερβεί το ποσό το οποίο υπέδειξε η Επιτροπή, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η αποτελεσματική πρόληψη στο μέλλον της επαναλήψεως παραβάσεων ανάλογων προς εκείνη του άρθρου 67 της οδηγίας 2015/849 και οι οποίες θίγουν την πλήρη αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης απαιτεί την επιβολή υποχρεώσεως καταβολής κατ' αποκοπήν ποσού, το ύψος του οποίου πρέπει να καθοριστεί σε 3 000 000 ευρώ.
- 87 Κατά συνέπεια, η Ρουμανία πρέπει να υποχρεωθεί να καταβάλει στην Επιτροπή κατ' αποκοπήν ποσό ύψους 3 000 000 ευρώ.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 88 Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Ρουμανία ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της Επιτροπής.
- 89 Σύμφωνα με το άρθρο 140, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, κατά το οποίο τα κράτη μέλη που παρεμβαίνουν στη δίκη φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους, το Βασίλειο του Βελγίου, η Δημοκρατία της Εσθονίας, η Γαλλική Δημοκρατία και η Δημοκρατία της Πολωνίας φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφασίζει:

- 1) Η Ρουμανία, παραλείποντας να θεσπίσει, κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη της 8ης Δεκεμβρίου 2017 προθεσμίας, τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθεί με την οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την κατάργηση της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής, και, ως εκ τούτου, παραλείποντας να ανακοινώσει τις διατάξεις αυτές στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 67 της οδηγίας 2015/849.
- 2) Υποχρεώνει τη Ρουμανία να καταβάλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατ' αποκοπήν ποσόν ύψους 3 000 000 ευρώ.
- 3) Καταδικάζει τη Ρουμανία στα δικαστικά έξοδα.
- 4) Το Βασίλειο του Βελγίου, η Δημοκρατία της Εσθονίας, η Γαλλική Δημοκρατία και η Δημοκρατία της Πολωνίας φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους.

(υπογραφές)